

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

יאמש קרפ ל"ז ובמרהל הדנ ישודח

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

חרושי נדה להרמב"ן זל פרק שמיני

והכי אפילו ברשות הרבים דליתא דרמי לרשותא בודאי טומאה הוא
 וז"ל שהתם חיובא רגלים הוא ליכא רגלים ואפילו ברשות היחיד תולין
 כלומר רבן מחלקים להחמיר וז"ל לסקל אבל לתגמר מטוסה חמס
 ליכא דגמר דהא לא דמו ויהי פירש • ועדיין קשה לעיקר שמועה שנתה
 אי טוטה חמס רגלים לדבר הוא כל ספק טומאה ברשות היחיד דטוטה
 נייחא שאני טוטה דליתא רגלים לדבר ובתוספות אמרו דל"ג כל ספק
 טומאה ברשות היחיד ספיקא מביא ליה תולין • ואיט בלוס דאטו נייחא
 כולי נתייין דלא כר"ם כלל מ"ק ספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא
 לבמדי קאמריין • וסתא יס לומר דל"ג כל ספקה בדוקא לספק טמא
 דאמריין בדוקא ראשונה מהכ"ח עד שנת מליחא דסק • אבל ספקות
 דעלמא ספק נגע ספק לא נגע ספק הוה ספק לא הוה ספיקו טמא וליכא
 דגמרא דקאמר רגלים לדבר לומר דל"ג נגד דאשה כמי שקדם לה בדוק
 היא שאין אשה מזנה והיא אומרת טמאה אני ויהי לנו להחמין אומרת
 כמו שחלמינן אומרת בטבילה לנדה וכן כיוצא בהן אפי' הכי חמס רגלי
 לדבר טמאה הכתוב וכל טבן בשאר ספיקות אבל במקום שקדם בדוקא
 אין מטמאין אלא ברגלים לדבר • והוא דאמריין בטמא דר"ם
 דגמר סוף טומאה מחמת טמאה ולא גמר דשות היחיד דסוף טומאה
 מחמת טומאה מאס דסכירה ליה דרשות היחיד גמריין מטוסה בחמת
 טומאה וגורת הכתוב הוא רשו' הרבים דיגח הוא ודאמריין מביא דלא
 אורושי ולטמאין מידי חספיקא • ואב"א היינו טעמיה דשמי' הואיל
 ותרנשת בעלמא • הוקשה דמטוסות דרמינו דרמינו דרמינו וכלא לא
 בדקה עגמה עכשו ומנחה טמא הי"ח תאמר מרגשת הייה והלא לא
 הרגשה עכשו • ואם תאמר ניהלה לקל • ונאמר בדוקא אירע לה
 אורח וכטורה הרגשת עד הוא וכפירי' ד"ב אש שפחה מחמתו כמי
 ינחא הוא דלא חרגה מחמתו כמורה הרגש' שש הוא כדאיתמר כמי
 השס והס כ' דעמח דשמי' חמס דביין דרוש פעמים מרגש' לא חיישינן
 למישיטא ולא גזר הכתוב מחמתן כלל דהא ליישא בתרא דאמרי' מאס
 דהא איתא דהוה דם דמיקרא חמס טובבת במטה ולא נהפכה ח"ל לא
 חמס דבר שאין דרכו כדן לא החמירו לאסור מעת לפת ומיהו טוטה
 ומשמת שאין כיון דלעולם כן דיין של אלו לחוס לכן לפי שאין כהם
 הרגשה לעולם • לפיכך שמי' מודה בהן ופי' טעמא דשמי' באש
 מרגשת לומר דהאילו ואש מרגשת בעגמה לכך לא חמס שמי' כלל ולא
 עשה שייג לדבריו • והלא אומר הרגשת מי רגלים הוא אלא העמד
 האשה על ספיק' ודינה לתלות דפרושי' ללישא קמח • והאיכא טוטה
 מודה שמי' באוטה • פירש למחן מודה להלל דהוא כד פלוגתא ויהיינו
 לתלות בתרומה וקדשים ואשמי' דלישא קמח סמיכין כדהלל דהא
 ליכא למימר דעמח דהלל חמס דהרגשת מי רגלים חמס הוא בעגמה
 ולפיכך אמר תולין דחם כן חף הלל מודה באוטה דאמריין ואפילו ברשות
 הרבים וכן ללישא בתרא כמוד' וחק לא אשחון כמעט לפת אלא תולין •
 אלא הכי לשיני כטעמא דשמי' כיונה אבל הלל טעמיה חמס דגרישי
 חוקה דאשה • וכיון דהס לפניך עמוד רבנן מעלה בקדשים כדפרשיית
 לעיל • וכן הוא דאמריין נייחא טבן כתמים דלא בשמי' • אי הוה ליה
 כתמים כמעט לפת דלא כהלל כמי הוה דהא כתמים לבעלה ולחולין ומעת
 לעת דוקא לקדשים אלא חוקה באשה הוא דמטמא מעת לעת בחולין
 להלל כלישא קמח דגמרא והא דאמריין כמי להך ליעבא ליכא למידימי
 חבית ומקו ומביי הכי נמי פירושי' לשמי' ליכא לאקשושי למפרע אבל
 להלל בטומאה דדאי לא קשיא היא שהדין טבן כיון דליכא דרמי
 לרשותא טומאה דדאי נפקו דליכא חרש רשותא תולין • וכן טוטה
 ומשמת כמוד' לשמי' חין אלהות כשאר נשים להלל ולא קשיא
 ליה טומאה דדאי דחבית ומקו ומביי חמס הוי טעמא דפרושי' ולמה
 שפירש לעיל דכל ספק טומאה למפרע טמא מטוסה ליכא לפרושי' דיין
 שמי' וכן להלל כהאי טעמא בלמוד פליגי מר סבר אשה מרגשת
 לעגמה ואפילו לתלות חין תולין • ומר סבר אומר הרגשת מי רגלים
 הוא • והיה ליה ספיקא וכל ספק למפרע טמא מן המורה
 ומדריהם החמירו בקדשים לתלות והחמירו בכתמים אפילו לחולין •
 הא דאמריין מודה שמי' באוטה הוקשה דמטוסות דבר שאין בו
 דעת ליטאל היא ואין מנעת לפת טומאה כאשין בו דעת ליטאל
 ואמריים שיש לומר שאם נגע בה חרס תולין בו דהא יס בו

ר"ב ע"א מתניתין • שמי' אומר כל הנשים דיון שעתן •
 פי' לשון דיון בכל מקום לומר דיון
 ככך • ואפי' שיש עדיין להחמיר יותר חין מחמירין עליו כמותא שחמרו
 בה הוהב (ד"ג ג' כ') דיו שיאמר הוא וחומסו מחולל על השות הראשונה
 ואמרו עליה ח"כ חין בחומסו היינו דקמי' דיו חלל לת"ד חין בו ממי
 דיו קשיא • וכמה טוטה כפי' הכי מביא (ד"ג ג' כ') מנישה כקון דרומית
 מטרבי כנגד חודה של קרן ודיו וכוונן בה מלי ודיו ואמר רב אשי אלטרך
 סד' א' תיביגי הגשת הנחה גופה קת"ל • אף כאל סד' א' תיביגי סייג כדכרי
 הלל וחכמים קת"ל דיון שעתן • אבל לא דייקין באוס דוכתין בלשון דיון
 אס יבולין להקל יותר אלא כיון סהיה כיון להחמיר ואין מחמירין היינו
 לשון דיון • וי"ת דיון שחמיר עליהם לטמאן שעתן למפרע חכו סיפור
 וסת שכל מודים שטמאה וחק לפרוק בלוקתן ואיבו נכון • והר"ל אומר
 מפקידה לפקידה ואפילו לנינים ברבא • פי' אפילו מפקידה לפקידה
 חוספין להס דמפקידה לפקידה השטא דרבנן היא וספק טומאה גזוז
 עליו לתלות בתרומה וקדשים כדאיתא בגמרא ואמריין נמי לקתן כדכר
 ש"ס בו דעת ליטאל • ומחילא נמי משעינן דדוקא ברשות היחיד אבל
 ברשות הרבים טמא דלא גזר אלא דליהו כספק טומאה דברשות היחיד
 וכדכר שאין בו דעת ליטאל ואפילו כר"ם ספקו טמא וזכר"ה ודכר ש"ס
 בו דעת ליטאל נמי לא גזר אלא לתלות אבל לא טומאה ודאי דהשטא
 בעגמה הוא ולחומרא כטעמא דמפרש בגמרא • וי"ת דמעת לפת שנגדה
 נוהג פין כר"ם בין גזרו לתלו' בתרומה וקדשי' וכן אמרו כירושלמי
 דמעת לפת שנגדה נוהג בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים והיינו
 נמי דאקשינן הכא בשמעתין להלל קשיא טומאה ודאי דאלו מעת לפת
 כנגדה תולין ולא אקשינן נמי ברשות הרבים טמא • ואלו כהא קתני
 בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמא והטעם ליה שלל הלכו בגזרה
 דלמפרע על דרך טומאה דטוטה • דטומאה טוטה מבין ולהכא היא
 הלכך השו' רשות לתלות ולא לשרוף • ואין זה מחזור כלל •
גסרא • ממי טעמא דשמי' • פרושי' קא תפרים מתניתין ואילו דללו
 טעמיה דשמי' דכולי עלמא אית ליה אלא שחמירו לתלות בתרומה
 וקדשים כדפרשיית • ואוקוס מאס דהפך אשה על חוקמה וכחוקת
 טורה עומדת שהיו טבלה לנדתה וכדוקה היא משעה שפסקה לנדתה
 הראשון והלא כ' אמרי' העמד דבר על חוקתן ואפילו בתרומה וקדשים
 היכא דלית ליה רשותא חגופיה חף אשה כיון דמגופה קא חויה לא אמרי'
 חוקמה חוקה אלא חיישינן הילכך בחולין חף על גב דליכא למיחש
 בתילתא כיון דלא מברעא מילתא דטומאה חוקמינן טורה אחוקתייהו
 ד"א מאפישו טומאה לא מפשינן וגי' תרומה וקדשים עבד ככו רבנן
 מעלה וכיון דליכא חוקה גמורה תולין • ויש מפרשים דחף על גב דליכא
 חוקה מיהו כ"ל ספק טומאה ומטוסה גמריין מה חמס מבין ולהכא ולא
 למפרע חף כל ספק טומאה לא חממינן למפרע אלא חמס מעלה דקדשי'
 דתולין וברא' הרבים טמא לגמרי דגמריין מטוסה כק"ו • ואקשינן
 מ"ס מתקוה לשמי' קשיא למפרע ולהלל קשיא טומאה ודאי דאלו מעת
 לעת שנגדה תולין וכו' • פי' וכיון דתולין אלא ספיקא בעגמה הוא
 וה"ה דקשיא ברשות הרבים וכבר שאין בו דעת ליטאל נמי אלא חרש
 חספיקא נקט מאס דמביא לקתן כדהיי' זה וזה תולין • ואי קשיא לך
 מ"ס אשה מהא דתנן לקתן נגע בל' בלילה וכו' שכתמים מטמאים טומאה
 ודאי שכל הטומאות כמעט מליאתן וכן נמי הכי דם לפניך • לא קשיא
 דשמי' אש בחוקת טורה עומדת שהרי בדוקה היא וחק על גב דשמי'
 בה דמים מכל מקום כל שהפיקה וטרה בחוקתה וו היא אבל חרס זה
 אינו עומד בחוק' מי דעת דמביא כתוספתא ומודים חכמי' לר"ת כשראוהו
 חי אלהא דככה"ג בחוקת חי הוא לא חמקינן ליה מחוקתיה חף על פי
 שגמלח מת בשעת מליאתן ובתקום מליאתן אבל ח"ל גבי אשה כיון דספק
 ביאה הוא ספק הוה ספק לא הוה תולין להקל • ולאו מילתא היא דהא
 קושה באומה וי"ת עגמה טורה הראשונה טורה לדברי הכל • וחק
 ע"פ טהור דומה לאשה כהא דספק הוה ספק לא הוה הוא לא חמס חוקה
 ראשונה היא ליתא בקושה וכדבעינן למימר קתן •
ר"ב ע"א ויטריהם לא למדוה אלא מטוסה • פי' רבינו
 חס"ל לא למדוה אלא חמס סבן מחלקין
 בין וו לטוטה דלמחן קמח חמס ברשות היחיד וכשיש בו דעת ליטאל

חרושי נדה להרמב"ן ז"ל פרק שמא"ה

פ

דעת לישאל נבוגע חף על פי שאין דעת לישאל כטומאתה . ע"ז
 דאיכא טוטה שיוצת לישאל אם נגעה אם לאו ואין לה הרגש כראיה
 דמים ואין טוטה סתם פרכין לעשותה כשאר הטמאות כשיש בענין דעת
 לישאל וכשאינו בו : והואיכא כמתים לימא תנן כמתים דלא כשמיאי .
 פירש"י ז"ל ה"א כמתים דק"ל דמתים למפרע וכו' ולא דוקא פירכא
 משום למפרע דהאיכא ר"ש בן אלעזר דאמר בשוף בא סימן דכתם אינו
 צלמחא למפרע כלל שלא יהא כתמה חמור מראיה אלא פירכא משום
 מכאן ולהכא היא דלא אשבחן תנא דמטרה בכתמים להכא ולשמיאי דאמר
 אשה מרגש' ולא מחמירין עליה אפילו בדרכין טוהרה היא בכתמי לגמרי
 דלא מגופה הוא הווא"ל ולא ארניסה ומפיקין מוד' שמיאי בכתמים אפילו
 צלמחא כדרכין חמי טעמא וכו' : משמששת במוך מה"ל . פירש"י
 ז"ל ג' נשים ולא דוקא דהא ארבע נשים דיון שעתן בכתמיתין לא כל אשה
 שמששת במוך : טאי איכא בין היך לישאל דהכך לישני איכא למידק
 והאיכא טוטה ומששת במוך לישנא קמא כולן לשמיאי דיון שעתן . ולא
 ללמחא טוטה הללו . וז"ל אה"כ אלא היא טעמא עדיפא ליה ואסמך לה
 מאי איכ"ב היא לישאל דהכך לישני כדאמ"ת ט' משניטני הכי לישני כדאמ"ת
 ולא תפסיטן לישנא קמא דאמיה מתני' כפסגא כל הגשים כולן דיון שעתן
 ואפילו טוטה ומוך ופירי משום דאיכא למירמי לישנא קמא חביה מקוה
 ומכיו וזהני לישנא ליכא למירמי ותו בעי ומאן דתני היא לישנא בתרא
 מ"ט לא אמר לישנא קמא ופירי משום דאיכא מוך שהיון טוהן דשמיאי
 מודה במוך : אי אשה מודה בקופה שששתמא בה טהרות וכו' .
 איכא למידק להלל גופיה קשיא טומאה ודאי דלא קופה טומא' ודאי דקתני
 טמאות וכדמוכחא נמי שששתין לקמן ואלו מעל' מולין . א"ל להלל
 גופיה ויש לה שוליים וזו חין לה שוליים לא ה"ק ליה כיון דכשיש לה שוליים
 טמאות ודאי דין הוא לתלות באשה מפני שהיא כמי שיש לה אוגנים .
 ואפילו לחוקיה דאמר תסם טהרות שאני פירי דלא שרקי וקפיד עליהו .
 וכן אשה מפרס לנשון שאמרו בקופה שאינה כדוקא א"כ שהיא מכוס' שלא
 וכן הלל לשאול אשה לשיאיה כדוקא ולשיאיה מכוסה אלא שמתאר שאלו
 טמאות ודאי באשה היה לנו לתלות מפני שהיא דומה במקלת לשיאיה
 כדוקא וזויהא מכוסה משום דשכיח בה דמים :

ע"ב טעמא

אחטו דדיה שעתה דמטה לא מיטמיה הא ממת
 לעת מטה נמי מיטמיה . פי' מיטמיה לעשות
 אכ הטומאה כדיון משכב הגדה לטמא אדם ולטמא בגדים והיינו מסייעי
 ליה לזעירי דאי ש"ד טעמא אחטו דיה שעת' טהרה לגמרי הא ממת לעת
 טמאה כדיון מגעה פשיטא היינו טהרות למה לי למיתנא מטה . וכו' ת
 הא קמ"ל דלפילו אדם וכלים נמי מיטמו כמעת לעת ולא תימא אוכלין
 ומשקין בלחוד הוא דמטמו א"כ לימי היתה עסוקה בטהרות ונגזפות
 בכלים מטה למה לי ש"מ לרכושא להן מוסכב נדה הוא דקתני . ועוד
 דהא לא ש"ד דאוכלין ומשקין מטמו' ולא אדם וכלי' דהשתא הכי דהפסדן
 מרובה דלי' לטהרה במקוה גזרו בקו רבין הכי דליון הפסד קמא מביטא
 אלא ודאי מתני' מסייעי ליה לזעירי . ופי' לטמא אדם לטמא בגדים
 היינו נגדים שהוא לבוש או שהוא תפוס בהן כשעם שהוא נוגע לטומאה
 דתניא בת"כ מניין לעשות שאר כלים כנגדים ת"ל טמא וכולי יטמא אדם
 וכלי חרס ת"ל בגד נגד הוא ממת זלא אדם ולא כלי חרס מדקא ממטמין
 כלי חרס ומרבין שאר כלים כנגדים ש"מ דלפילו מה שאינו לבוש בהן
 הוא מטמא ומיזה דוקא שהוא נוגע בהן כשעת נגיעתו לטומאה דדוויא
 כנגדים ריבה אותן הכתוב אבל לאחר שפירש מן הטומאה אם יגע
 כנגדים ואפילו לבשן חין מן מטמאן והיינו דאמרין בפרק קמא דמכילא
 טומאה בחבורי שאני . ופסן כהאלות פרק קמא אדם ובגדים מטמא' בזב
 חומר בלדם ומנגדים ובגדים מבאדם שהאדם כנגוע בזב מטמא בגדים
 ואין בגדים הנגועין בזב מטמאין . וכל זה דוקא בחבורין כדפרישתי :
 מברי . האי מטה דבר שאין בו דעת לישאל הוא . פירש' מדקא מקטין
 הכי אלא ברשות היחי בלחוד הוא דגזרו רבין בנעת לעת בשפק טומאה
 שאלו ברשות הרבים חינו חלוק בין בדבר שישיבו דעת לשאין בו דעת
 דלעולם שפיקו טהור וכמו שפירשתי במשנה . ולפיכך הקשו חכמי
 הגרספים ייכי דרנמינא בשחבוריה טשא' . אותה אם כן הווי' לה אביהו
 ערתי ואיחי חרס הא תלתא פ"ל רשות הרבים ופסיקו טהור דהכי
 אמרין בגמרא בריש פרק שני נוירים . ויש מי שפיר' חין רשות הרבי'
 אלא בשלשה אנשים אבל נשים אפילו מאה נמי כאחד דמין ורשות היחי'
 הוא חמי טעמא דגמרינן מטוטה מה פוטה חין סתירתה אלא באיש אחד
 אבל ב' אנשים והיא לא סתירה היא שהרי אשה אחת מתיחדת עם ב'
 אנשים חף רשות היחיד בלא שלשה אנשים אבל נשים אפילו עשר נשים
 חין אדם מתיחד הילכך היא לא סתירה ורשות היחיד היא . וזה אינו
 כלום ואחרים העמידו לזו כשהיא ישנה בכליה במטה והלקה רשות
 לעגמה ולי כראה פ"ו שהיא טמאה ודאי ואין הספק בה אלא שהיא
 מטמאה אינה נחשבת ככלל התנין אלא הרי היא כגוף השרץ . וז'
 דיהה משטתף בטליתו וטהרות וטמאות כדבר טהרות וטמאות למעלה
 מראשו . יש מפרשים כגון שהוא וטליתו טהורים וטמאות בלדן
 שראויין לטמא בגדים כגון משכב ומושב . ואין אבות טהורות ספק
 נגע טליתו בטמאות וכמאן ונגע בטהרות וכמאן או ספק לא נגע
 הטלית לא בזה ולא בזה שפיקו טהור בין בטהרות שהן שמי'
 סיקות

דעת לישאל נבוגע חף על פי שאין דעת לישאל כטומאתה . ע"ז
 דאיכא טוטה שיוצת לישאל אם נגעה אם לאו ואין לה הרגש כראיה
 דמים ואין טוטה סתם פרכין לעשותה כשאר הטמאות כשיש בענין דעת
 לישאל וכשאינו בו : והואיכא כמתים לימא תנן כמתים דלא כשמיאי .
 פירש"י ז"ל ה"א כמתים דק"ל דמתים למפרע וכו' ולא דוקא פירכא
 משום למפרע דהאיכא ר"ש בן אלעזר דאמר בשוף בא סימן דכתם אינו
 צלמחא למפרע כלל שלא יהא כתמה חמור מראיה אלא פירכא משום
 מכאן ולהכא היא דלא אשבחן תנא דמטרה בכתמים להכא ולשמיאי דאמר
 אשה מרגש' ולא מחמירין עליה אפילו בדרכין טוהרה היא בכתמי לגמרי
 דלא מגופה הוא הווא"ל ולא ארניסה ומפיקין מוד' שמיאי בכתמים אפילו
 צלמחא כדרכין חמי טעמא וכו' : משמששת במוך מה"ל . פירש"י
 ז"ל ג' נשים ולא דוקא דהא ארבע נשים דיון שעתן בכתמיתין לא כל אשה
 שמששת במוך : טאי איכא בין היך לישאל דהכך לישני איכא למידק
 והאיכא טוטה ומששת במוך לישנא קמא כולן לשמיאי דיון שעתן . ולא
 ללמחא טוטה הללו . וז"ל אה"כ אלא היא טעמא עדיפא ליה ואסמך לה
 מאי איכ"ב היא לישאל דהכך לישני כדאמ"ת ט' משניטני הכי לישני כדאמ"ת
 ולא תפסיטן לישנא קמא דאמיה מתני' כפסגא כל הגשים כולן דיון שעתן
 ואפילו טוטה ומוך ופירי משום דאיכא למירמי לישנא קמא חביה מקוה
 ומכיו וזהני לישנא ליכא למירמי ותו בעי ומאן דתני היא לישנא בתרא
 מ"ט לא אמר לישנא קמא ופירי משום דאיכא מוך שהיון טוהן דשמיאי
 מודה במוך : אי אשה מודה בקופה שששתמא בה טהרות וכו' .
 איכא למידק להלל גופיה קשיא טומאה ודאי דלא קופה טומא' ודאי דקתני
 טמאות וכדמוכחא נמי שששתין לקמן ואלו מעל' מולין . א"ל להלל
 גופיה ויש לה שוליים וזו חין לה שוליים לא ה"ק ליה כיון דכשיש לה שוליים
 טמאות ודאי דין הוא לתלות באשה מפני שהיא כמי שיש לה אוגנים .
 ואפילו לחוקיה דאמר תסם טהרות שאני פירי דלא שרקי וקפיד עליהו .
 וכן אשה מפרס לנשון שאמרו בקופה שאינה כדוקא א"כ שהיא מכוס' שלא
 וכן הלל לשאול אשה לשיאיה כדוקא ולשיאיה מכוסה אלא שמתאר שאלו
 טמאות ודאי באשה היה לנו לתלות מפני שהיא דומה במקלת לשיאיה
 כדוקא וזויהא מכוסה משום דשכיח בה דמים :

דף רע"א ודהא

דאמרין ואכ"א כי מודו שמיאי והלל בויות
 קופה . ה"פ לעולם כשאינה כדוקא מודו
 וכויות קופה דאיכא תרתי לריעותא אבל כדוקא אע"פ שכויות קופה
 כמאן חין טמאות דק"ל כאותה שאמרו בתוספתא ומודים חכמים לר"מ
 בשארוהו חי ועד כאן נמי לא מטמאין בשרץ שנמל' בכחיו לא משום דאיכא
 שרצים דליה דאמרו ואחיו ליה מעלמא דה"ל כדתי' לריעותא הא לאו
 הכי לא מטמאין ביה למפרע כלל ל"ש אותה וזוית' ול"ש וזו' אחרת ובקופה
 לא שכיח ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה שאינה כדוקא מודו שמיאי
 והלל לכולהו לישני דאי לא אמרין אוקמה אחוקיה ואפי' לתלות וכ"כ דלא
 מודה בטומאה ודאי וה"ל מוכחא רישא דשששתין :

ע"ב שאני

אומר אדם טהור כנגס לשם ונטלה . איכא למידק
 וליחוש נמי לאדם טמא כדאמרין בפסחים פ"ק
 קדרום שאכד בבית או שהניחו בויות וז' ומתא' בויות אחרת הבית טמא
 שאני אומר אדם טמא כנגס לשם ונטלו וכ"כ הא דאיכא ליתמי' דברתי
 לריעותא כבאדם טמא ובנפלה דעל גבי מדף . וכפ"ק דשחיטת חולין נמי
 אמרין לזוה' שהניחה מגולה ופא ומלאה מכוסה טמאה שאני אומר אדם
 טמא כנגס לשם וכסה . ויש מתירי' דכיון דאיכא טומאת מדף תחתיה
 נראין הדברים שאין אדם נוטלה תלמעלה והניחה למטה אלא כדי שלא
 תפול ותטמא עשה כן ואלתלם שהוא טהור חף הוא מטמא בידים . ואין
 זה לשון מחזור . אבל ר"ת ז"ל פי' בספר הישר דתסם כלים כינהו וספק
 כלים הנמלאים טמאים כדאמרין בפ"ק דשבת על שם שפיקו' שורפין
 את התרומה על ספק כלים הנמלאים דשוניהו רבין לרובא דעלמ' טמאים
 לגבי כלים הנמלאים . אבל ספק אוכלים לא קא חשיב אלא לזוה' גזרו בהו
 והיו להו רובא דעלמא טהורים לגבייהו הילכך ליכא למיחש . גבי מדף
 אלא לאדם טהור ולנפילה . והוא לא ספק טומאה בדבר שאין בו דעת
 לישאל ופסיקו טהור . ואינו יודע למה גזרו על כלים ולא גזרו על
 אוכלים הנמלאים שאם נאחר מפני שחששו לפסידתן מפני שאין להם
 טהרה במקוה חף כלי חרס כגון נלוזית דחולין חין להם טהרה במקוה .
 ושם שכלים נמלאים בדרך נפילה ובכל מקום חין אוכלים נמלאים
 בדרכים לפי שהן נמלאים מ"ה גזרו על הכלים הנפולים אפילו בבית
 שלא ידענו דרך הנחתו וטומאה אבל אוכלין שאין מגויין אלא בבית
 ורוב מציאה דבית דרך הנחה היא ובטהורין חין לא גזרו עליהם שלא
 פירות הנמלאין בשוק דרך נפילה לא הורכו לגזור עליהן דרובן נפסלין
 חן מחורת אוכלים :

דף רע"א מתוך

שמומה לביתה חין מכניסמו לחורין
 ולסדקין . מכאן למד הראב"ד ז"ל שכל
 לעגלה אינו נריך בדוקת חורין וסדקין שהרי בדוקה זו אינה מעיגלה

חרושי נרה להרמב"ן ז"ל פרק שמא פא

שאינה לבינה לבדוק עמה כלל אינה ככלל חמת לעת שכחה ומקומה
שלא הביעה ומזה לראות הרי הן בחוק' טרה כדמתי לקמן ואין הנשים
בדוקת אופן הילכך פעם ראשונה ופעם שנייה לא הוחזקה לראו' ולא
היזה ככלל תקנה לבדוק שחרית וערבית דיה שעתה וכוון שראתה
בשניה הוחזק כדאזה לדברי רבי הילכך כנ' מטמאה מעת לעת שהרי
היזה גריבה לבדוק שחר' וערבית ו' ואע"פ שעדיין לא הביעה לכלל
שניות ו' וכוון שלא בדקה הפסידה עונה יתירה ושהגיע ומזה לראות
כיון שלריבה בדון היה לגזור עליה אפילו בראשונה אלא שהיא קולא
לדבריהם ו' עברו עליה נ' עונות חורה לכלל תקנות שלא הביעה ומזה
עד שראתה שנים ותאה מוחזקת לראות לדברי רבי דשוב גריבה בדוקה
ומטמאה מעת לעת והא דאמרינן לקמן בין שניה לשלישית כיון דלא
אחזקה בדם כתמה נמי לא תמטין לאו אריבא דהך ברייתא דרבי אלא
אריבא דהילכתא כדכ"ג ו' וכן פסק הר"ם ו' בקטנה כתמה טהור
עד שראתה דם ג' וסמות וחוקים סכר כיון דחויא הרי היא בשאר כל
הנשים אה"כ כתמה מחוקה וסמות כל מראה שניה ואילך הוחזק אבל
רש"י ו' פ' אריבא דברייתא ומאי כיון דלא אחזקה כדם שעדיין לא
הוחזקה כה לטמא מעת לעת ולפי דבריו ו' ולדין דק"ל כדכ"ג פ' און
כתמה טמא עד שיעברו עליה ד' וסמות ו' לראיה פעם ראשונה פיר'
רש"י ו' דיינו ראה שניה של דלוג שהיא ראשונה לראיה דעונות ו'
ולפי שהיא עומדת כה כשרואה עששו כעונו קרי לה הכי ויש לפרש דהר
קחיה כעונות פעם אחת בין דלוג ראשון ושני ראתה פעם אחת כעונה
ובין שני לשליש חורה וראתה עוד כעונה ותתיב בעי אהדרי איתמר
ודבראחא בעא מיניה דסר'א כיון דראתה שנים כדילוגו ושנים בעונו'
סלוק דמים הוא דקח מנע מינה עונות ולא תאה מוחזקת לא לדלוג ולא
לעונות כיון דפנתה כ"כ אונס בעלמא הוא ואמר רב גידל פעם ראשונה
של עונות דיה שעתא כדאמרן שניה של עונות כיון דראיה שלישית הוא
מכי חויא בעונות ואילך לשלם מטמאה מעת לעת ומיהו בראיה ג'
שלא לא מטמיה מעת לעת מאוס לסוף ג' עונות חויא וכתבי לא הוחזקה
ג' פעמים להפסקת דהא חנן לא אעור קאמרין ולישנא להדרא קא חויא

דייקא כדאמרן

רפ"א ע"א אלא לקפיות והתניא פ' רש"י ו' דכל יום
שקפון מחויקין לה רואה ואפילו בשאר
ימות השנה ואין פיר' זה כיון דאי מעיקרא קס"ד לקפיות לחודיהו
תקנו וסת הכי הוה ל' לתרובי כברייתא לא קבעה לה וסת לימים אבל
קבעה לה וסת לקפיות לחודיהו דמאי דאמרין מעיקרא משנינו ועוד
כי מקשינן לימים לחודיהו פשיטא לימא ליה לקפיות לחודיהו קס"ד
אלא ה"פ אלא לקפיות בימים קבעה והתניא אינה קובעת ומתן אינה
קובע לימים ולא לקפיות לחודיהו פשיטא היא כדפרישית הכי
אשכחן בנוסחי לימים לחודיהו פשיטא אמר רב אשי בגון דקפן בחד
בשבת וחזי וקפן בחד בשבת וחזי ולכתחלה נמי קפנה ולא חזי מיהו
דיתמא איגלי מילתא דיומא הוא גדרים קמ"ל דקפנה נמי גרמה ומס'
דאכתי לא חזי זמן קפניה וק"ל כיון דלימים לחודיהו פשיטא ליה
וה"ה לקפיות לחודיהו נמי דפשיטא ליה דלא קבעה כדפרישית קפנה
בשבת ולא חזי מיהו מהי לן פשיטא ודאי דלא תיחוי אלא בימים וקפניה
ועוד מאי קא מקשי' ומאי קא אתי רב אשי לחדויהו הא מיתר קאמרין
בדייתא דלא קבעה וסעות לקפיות לחודיהו ו' ואי מקפון בשבת לא
תיחוי והילכך אינטריבא ליה לאשמועינן ימים לפוס מאי דקא משנינן
ואדרבא פשיטא דבעי ימים וקפניה ונראה שרש"י ו' גורם ולכתחלה
קפנה ולא חזי ולמחר חזי בלא קפניה ומזה דיתמא איגלי מילתא דיומא
הוא גדרים ולא קפיה דהא בקפיה בלא יום לא חזי וכוון בלא קפיה
חזי קמ"ל דקפיה דאשתול גרמא לראיה דהאידנא ומסוד דאכתי לא
מטוי זמן קפניה לא חזי מאתמול וסוד הכיון ומיהו לישנא אחריתא
אשרי להילכה דרב הונא ולא ידעינן אי פליגן לישנא ולמדתי לקמא איתמר
בשרא או דילמא אע"ג דלאו הכי איתמר אלא הוי תרדויהו איתנהו לענין
מעשה ומסתברא כיון דוסת' דרבנן לקולא נקטינן בהו והלכתא כדרי
לישני ולקולא ו' ואחר שכתבתי זה מלאמי להרמב"ם פאסי ו' סהחמיר
ובטלה דעשיו מפני דעתו מראמרין הכא מיני טהרה לימי טומאה
לא קבעה ק"ל דלשה קובעת וסת בימי מניקה דלא ממעטינן הכא אלא
ימי טהרה דידה ו' וה"ר אברהם ו' הוה אומר שאין קובעת לא בימי
טהרה ולא בימי מניקה ואי חוקתא שמתעין במפלת שאין לה חלב
אכתי קשיא דמירי הוא טעמא אלא משום דראשה כדכ עליה וכו' כל
הילכות בכלל הן בתחיתין גריבה להיות בודקת וכו' ומשמעת
בעדים וכו' פ' מתני' פרושי קא תפרשה ואזיל ויכיד קתי כינד
גריבה להיות בודקת פעמים ביום שחרית וערבית ואע"פ שלא שתי כלל
ויכיד משמעת בעדים בודקת נמי בשעה שהיא עוברת משאר עסקיה
לשמה את ביתה ומשמעת בעדים וע"כ מתקמי בשעה שהיא עוברת לשמה
שיינו עד שלפני תשמיש וס"ה דגריב' בדוקה לפני תשמיש והעד הב' לפני

תשמיש או אפשר אלא לאחר תשמיש הוא וכדמין אחר לו ו' לה אלתא
גריבה בדוקה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש והיינו דאמרין לפני
שתי בדוקות אחרונה רבנן חלה לפני תשמיש וחדא לאחר תשמיש ופריש'
למתני' דקמי' והתשמשת בעדים הרי זו כפקידה דהיינו עדים דקמי'
לאינן לפני תשמיש ולאחר תשמיש וזמיה דתשמשת בעדים דהך סיפא
נמי לעיל גבי רישא דמתני' מעיקרא משום דקשיא להו קס"ד לפרושי
היה דשני עדים דבסוף קא חשיב אכל בהך סיפא דכ"ע עד שלפני
תשמיש קמי' וכדמפרש עליה לקמן בגמ' דמנו דבעיא בדוקה לטהרו' פשי'
נמי בדוקה לבעלה פי' אע"פ שתקנו חכמים לכוון ישראל לבדוק שחרית
וערבית להכשיר הטהרות עוד החמירו עליהן מאס משום מתן יזה
גריכות יקה לטהרות חוששין שמא ראתה מוחמת תשמיש ובדוקה שניה
שהנרכזה סמוך לתשמיש מאחריו בתוך שינוי כדו שמרד מן המטה ה"כ
באחר אחר כפירקן דכל היר קודם שתלך או שתקנה וכן הגריכו לאיש
עגמו לקנה בעד ולבדוק והכל משום חומר הטהרות שדניהם לעפוס כהן
ומתוך חומר הטהרות החמירו לבעלה שתיקה גריבה לבדוק לפני התשמיש
וכ"כ לאחר תשמיש ואע"פ שאין דעתה לעסוק בטהרות עכשו מאחר
שארגלה לעסוק בהן והחזקה להו' בודקת לטהרות לאחר תשמיש נמנה
שאין כאן בדוקה מן הדיון אלא שלאחר תשמיש ולטהרות והשאר מדיון מנו
וכיון שאינו אלא משום טהרות אינה גריבה אלא עדותו של עד כלומר
שנתקנת בעד לפני תשמיש ולמחר בודקת בו אם נמצאה עליו דם שמתאה
ולטהרות ומחייבת בעלה בחטאת ו' אבל מותר הוא לבעול משבדקה בעד
ואע"פ שאינו מוטיל לו עכשו שרי' אינן יודעין אם ראתה אם לאו וזה
דרכו של פי' רש"י ו' ו' דכל גבי בעלה גריבה להיות בודק' ורואה
ואה"כ תשמע לדון בדוקה פסם בכל מקום אלא במקנחת ורואה מה
העד מעיד בדבר דאי לא תימא הכי כל הנשים בחוקת טהרה לבעליהן
הן ואפילו בעפוסק בטהרות אלא משמע דכל לפני תשמיש בודקת ורואה
לגבי בעלה והכל דהוי משום מנו דטהרו' והיינו דאמרי לעיל אימר משם
עכרו ו' וכיון שאינה גריבה בדוקה לאחר תשמיש לטהרו' אף לפני תשמיש
לבעלה אינה גריבה דהא ליבא מנו כד פי' הרב ו' :

ע"ב הרה

מכלל דחברתא איתמר גראה דהא דרכי יסודם
איתמר מכלל דההוא דכיון דשמעיה רבה בר' רמי'
לשמואל דאמר חשה שאין לו וסת אסורה לשמש עד שתבדוק בעפוסק
בטהרות וס"ה נמי דכל לבעלה לא בעיא בדוקה כלל מללא מתוך לה לר'
זיורא אין לה וסת אפילו לבעלה בעיא בדוק' מ"ה דייק רב יהודה דשמעיה
מזינה ואמרם תשמיש דשמואל דמתני' דוקא בעפוסק בטהרות היא דמכלל
היא דמתני' ליבא למימר אין לה וסת ודוקא עירה כדאיתמר לקמן ו' ו' מ'
הא דאמרין חלה מכלל דחברתא איתמר לאו אטיקר מיתמא דשמואל אלא
ה"כ שמואל דשמעיה דהכא לא שאנו אלא בעפוסק בטהרות ו' וסת' מו'
במיתמא דלקמן דרבה בר' רמי' ומכלל דהך אוקימנא ליהוה בעפוסק
בטהרות ולאשמעינן עירה וישה חמיר ולי לא איתמר הך לא הוה ידעינן
ההיא דבעפוסק בטהרות היא כדאמר רבא לקמן ובי אמרינן חלה מכלל
דחברתא איתמר דאוקמתין דעפוסק בטהרות קאמר ובי אמרינן קאמרין
דאוקמתין קס"ד ואוקמתין מתרין : ר"א דאמרין מני' כד'
לטהרות אבל לבעלה מותרת וכו' היינו טעמא דשמעיה לן אפילו בשאין לה
וסת משום דתתיעינן בין שיש לה וסת וכו' ועלה קמי' כד"ס לטהרו' אבל
לבעלה מותר בין בו ובין בו שמעיה ועוד דכל עיקר לא הוה גריבא ברייתא
ו' לשמואל אלא בשאין לה וסת שאלו כשום לה מתני' היא כל הנש' בחוק'
טהרות לבעליהן :

רפ"ב ע"א והיא

דבעיא מיניה ר' יורא מר' יהודה מהו שתבדוק
ומבדוק ומה בכך לפני תשמיש קאמר
ולחמיר על עגמו הוה רונה שאע"פ שאינה עפוסק בטהרות היא נהב
חומר כפוסק בהן ואמר לאו שא"כ לבו נוקפו ופורם ו' ר' אשא בעא
מרב הונא לאחר תשמיש ולאחתי' שלא מן הדיון בשאינה עפוסק ואינה נמי
מבעיה שלא יהא לבו נוקפו ופורם ו' ופי' הענין שהיו השואלין סבורין
שבדוקות הללו של טהרות יש לחוש לפסוקן וזה שלא הגריכו חכמים אלא
לטהרות קולא היא לגבי הטבל שלא להאריך עליהן אהן הדרך וני' שמתמ'
על עגמו בקרא נכע וכשר ופשוט להן שבדוקות של טהרות חומר הוא
שתקנו בהן חכמים כדי שיהא היר מרבה לבדוק כנשים ומשוגחת ולא
שיאה תקום ספק לחוש להן ואף הוה להחמיר אין רוח חכמים נחשה
הימנו מפני שלבו נוקפו ופורם ומכיל פריה ורביה בישראל ו' ולדברי
רש"י ו' לבו נוקפו בבדוקה שלפני תשמיש לפי שהיא בודקת ואינן יודעין
מה תנאלו עד למחר ומכאן בעל על הספק ולבדוק ולראות לא עלה על
דעתו שאפילו בטהרות לא אמרו כן ושלאחר תשמיש נמי לבו נוקפו כו'
ופורם ו' ולפי דבריו אפילו בבדוקות ורואה לפני תשמיש כיון שאין אהן
מחויקה בטהורס לבו נוקפו בחשיבות ובחומר בדוקת חורין וסדקין ואינה
סומך בבדוקת אור הכר וכל זה וכוונתו כו' גורמין פריש' הן ו' ובשם
ר"ח ו' מלאמי שאומרם דמ"ה לבו נוקפו דשכור אלתא אלא הרגיסה
לא

הרשי נרה להרמב"ן ול פרק שמאי

לא נדקה כלומר דהא קים לה דטובה לבעלה לא כשי בדיקה . וזה אינו
סבור שמחמת אלה סבורת המוס הרגשה וחושפין ביון שהרגשה ודאי
כל אורח וטפה כחרדל היתה ואבדה בעד : א"ר אחי"ר יבא וזו
עדן של נטעות . פי' דאי משמיתו עד שלפני תשמיש ושלפני תשמיש
קמני וכעסוקה בטהרות וא"ר יבא עד זה שלפני תשמיש וזה עדן של
נטעות דקמני מתני' בפ' כל היד והקפו לרכי אחי הא משמיתו נריכות
קמני כדמתן נריכה להיות פודקת ומשמעות בעדים ופדוק שאלו אומר
כל המקיים דברי חכמים בקרא נטוע ולכדו סל' אחי פי' משמיתו
שכפ' כל היד כך הוא דרך כנות ישראל שקטנו לכן חכמים להיו' משמעות
בכני עדים אחד לו וא' לה לאחר תשמיש וזה לא כדקפו או שחבדו עידיהן
חסרות לשמש עד שיבדקוהו סוף חמת תשמיש רחמי והנטעות
שמקיימות דברי חכמים המקיימות שני' אחר לתקן את הבית לבעליהן
שכך הנריכות אמתן חכמים אלא שלא אסרו להם לשמש שאם אכר עד זה
או שאספו לכן לבדוק לאור הכר דכיון שאין עדות ככל מקום אלא עד של
הגו לא החמירו בו כשלאחר תשמיש סמוךהו בו לטהרות מן הדיון .

ואתניה ליה דבא לרכ אחי ופריכה ופריש רבא הא דקאמר ר' יבא וזהו
עדן של נטעות לומר שבעד זה הוא נטישת הנטעות שפניו בתשמישו
שעד סבורין בו לפני תשמיש זה אין בדיקות בו לפני תשמיש אחר . ולדברי
רבא פי' משמיתו כך הוא דרך כנות ישראל שקטנו חכמים משמיתו
עדים אחד לו וא' לה שלו מקנה בו לאחר תשמיש שהיו אין לו בדיקה
אחרת ואלה בדיקות בו עמיה כל זמן שהיא נריכה לבדוק דהיינו לפני
תשמיש ולאחר תשמיש כדמתן הכא והנטעות מתקנות לכן שלישי אחר
לתקן את הבית כלומר חדש ולכן . ויבינו דקמני תיקון והיינו נמי לשון
שלישי לומר שאם רבו לשמש פעם אחרת לאחר תשמיש לכן שלישי של
כשתמשו בו כלל אפילו לפני תשמיש . ורש"י ז"ל מפרש שני עדים אחד לו
ואח' לה לאחר תשמיש . ולפי דבריו הכי מתרמז מתני' והנטעות מתקני'
לכן השלישי שהן נריכות א' לתקן הבית ומזה תיקון שלא כשתמשו בו
ואפילו לפני תשמיש ולדברי הכל משמיתו בעסוקה בטהרות וכדאוקי שמו'
לכא מתני' דפירקן דתרווייפו בני חד ביקתא אינון ובדיקתני רישא
דהיא ואובלת בתרומה ועלה קמני דרך כנות ישראל וכו' . ולפוס הכי
קמני סיפא כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן כלומר א"ע' שהנריכות
בדיקה לא אחין לא לטהרות אבל לבעלה בחזקת טהרה הן : ורוא שמו'
בבתי מוקים לה וא' כשאין עסוקה בטהרות ולבעלה ואפילו אין לה
ופי' א' מתי אורח חמורין ופועלין אפילו עומדין בעיר נמי ועוד מתי
קמ"ל הא קמני לה היד לעיל כד"ל לטהרות . וכל זה אינו מחזור דאיכא
למחר וסיבות קמ"ל ואבתי נמי לא קים לן דאיכא חלוק בין כח מן הדרך
לטהרה בעיר אלא א"ל מדקמני סממא ש"מ אפילו בעסוקה בטהרות הוא
דכולהי סממי לטהרות ולבעלה פרוש מפרש לה בבמה ד"ל א' דאיכא
בשני מביעיה ליה וגמר מתוך דעדיף מיניה דקאמר דדוקא נקט חמורין
ופועלין ואוקימנא כמיס לה וסת וכיון שבעשה אין לך בדיקה גדולה
מזו . פי' רש"י ז"ל דסתם הכא מן הדרך דרבו לפנים ולרבות ולתבוע
וכי מרגו קמה ותבע רמיא אכפסיה וזי הוה חזיא מרגשה . וכי אמרינן
דבטינן בדיקה בשוטה עמה שאינו גרוד ריגוי כ"כ ומיהו הניח בחזקת
טוהתא אף ריגוי לא מהני ליה עד שיחמע מפיה טהרה אזי והא דשאל
רב כהנא איכשי דביטתו דרבנן לומר אם החמורין על גמלן לבדוק כשאין
עסוקות בטהרות דמתי' דבעיה דר' יורא דלשיל וכו' דקט כזי אמו מבי
רב אורחיה דמילתיה נקט שיונאין . ואחין מפרש שבת לע"ס . ויש לפרש
דישיטת בעיה מביטתו אם החמורין הן ככאין מן הדרך המוס דכיון
דאין בעלה עמה לא קפדה אכפסה ואמרו לכן לא . נמנא כלל השמועה
תלכה למעש' שכל לבעלה לא בעי בדיק' לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמי'
ואפילו כשאין לה וסת לפי פירושו של רש"י ז"ל בדברי רבי חנינא בן
אבטיגנוס אבל מדברי רמב"ם הספרי ז"ל למדנו שיש לו דרך אחרת
בשמועה זו שהוא מפרש ו שפניו דרך כנות ישראל וכו' לבעלה כשאין
לה עסק בטהרות והנטעות פודקת אף לפני תשמיש לבעליהן וכל מה
שהקל ר' יהודה ר' יורא תשמיש דשמואל אינו אלא כבדיקה זו שלפני
תשמיש שבעה עסוקות בטהרות אפילו שאין לנטעות נריכות . וכשאין
עסוקות בה הרי הן בחזקת טהרה לבעליהן לפני תשמיש וטעם לדבריו
מפני שלפני תשמיש אשה מרגשת בעלתה ואפילו בישיבה נמי הקלו מפני
שבחזקת טהרה הן ולאחר תשמיש חושפין סוף רחמי חמת שמש ואיכה
מרגשת . והיא דבעיה מיניה ר' אבה ארבי הונא גרוד הוא לפרש שלא
מכשו אלא מלבדוק כשיעור וסת ואח"כ כדי שלא תחייבונו באשם תלוי
ויחא לבו נקופו אבל לאחר אחר בודקת קודם שתלך ותקנה וזף על פי
שהוא בודק בשלו לטהרות שאינו פתח דל"א כבדיקה שלא תחייבונו חטאת
וכו' גרוד בדיקה . ת"מ שאל רחמי חמת תשמיש אבל בשלה אספר
לבדיקה זו לאחר זמן של אשם תלוי . שלא יחא לבו נקופו בבדיקה זו ותחא
מתקנת כבתי אחרת . וכן דברי ר' יורא לר' יהודה בן הן מפרשין

ע"כ דהא

לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש ואין עוות ומיקן אלא למיבי בעלה בחטאת
ואשם תלוי . או למתא חמת לבת ולתקן חומס כדמתן בפירוק מדבל כיד
ופייט דמקסינן . אי בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זמנא או
כשאינה עסוקה למה לה דאחרי ר' יורא וכו' . ומתוס ש"מ מתי בעסוקה
בנריכה ומשמינה עסוקה שאינה נריכה ופדוק מאן דמתני הא לא מתני
הא . וא"ת הא ר' יהודה אמר לעיל א"ל הריא תכללא חיימת דבאחרי'
לעיל כלומר ששעת האומה לשמואל שאמר הלכה כר' חנינא בעסוקות
בטהרות ופי' כשמו שאין משמיתו אלא בעסוקה בטהרות ור' יורא מלמס
חיימת לעגמו כלשון אחר . ורש"י ז"ל תירא את זה בע"א . ומדברי
הר"ם ז"ל שהוא מפרש מאן דמתני הא לא מתני הא ליתא לעולם כשאינה
עסוקה בטהרות . ואפ"ה כשאין לה וסת נריכה בדיקה ואמוראי ניבאו
ואליכא דרב יהודה . והא דלא מקסינן דידה חידדיה המוס דלא מפרש
לבו כדריא שפיר באשה שאין לה וסת . ופסק הר"ב ז"ל כמאן דמתני
הלכה כר' חנינא בן אבטיגנוס שכל אשה שאין לה וסת משמית לעולם
בכני עדים א' לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש בין לו בין לה . ודיבט
הגדול ז"ל הגרוד לה בדיקה ג' פעמים עד שפחה מוקפת והחזקה שלא
תראה חמת תשמיש ומסס וליך הרי היא כשאר כל הנשים ואינה
נריכה כלום ועל כן יאמר בספר מלחמות אשפ' דמשמית בכניס היט
א' לו וא' לה ואלה בודקת בו לפני תשמיש ולאחר תשמיש כענין משמית
וכמו שפי' למעלה וכן עומתים כשהורגת לה רחמי בידן תשמיש ג' פעמים
וקיימה בשלא אירע לה כלום ואקסינן מזה ליה לשמואל הלכה כר' חנינא
בן אבטיגנוס אף בעסוקה בטהרות מוקי לה ומשמית בעדים לעולם
ממוס הטהרות והם עומתין חותה בג' פעמים של רחמי להוסיף ומתקנין
אותה כשהחזקה שלא לראות ויכתה מחשבת הדא אמרה רב שמואל חדא
זמנא דרב יהודה גופיה אמרה לעיל ופי' כשאינה עסוקה בטהרות ופי' א'
בעיה תיקון ג' פעמים הא אחר כל לבעלה לא בעיה בדיקה ואפילו פעם
אחד דאחר ר' יורא אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שבדור ואוקי'
בעסוקה בטהרות ומדלא אחר עד שבדוק ג' פעמים לבעלה ש"מ דכל
לבעלה לא בעיה כלום כדדייקין לעיל ומפרקינן לעולם כשאינה עסוקה
ואמוראי ניבאו אליבא דשמואל הא רב יהודה ופא' ר' יורא ואידך דאמר
לעיל לבעלה מותרת קמ"ל דמשפוקה וליך אינה נריכה כלום . וסא
פי' השמועה לרשת רבינו הגדול ז"ל ורואו הוא לסמוך עליו : לא פירות
ולא מונות ולא בלאות . פי' שאינה יכולה לפנות ממנו פירות שאל
דמחילה בטשפת שמה מחילה וביני מפרש בגמרא פרק איזוהו נשך . ולא
מונות שאינו משלם מה סלותה ואכלה . ולא בלאות של ככסי כלא ברול
ודוקא שאין קיימין . ועל הני הוי' דמפרש בגמרא מ"ס תנאי כתובס
ככתובה דמי . וכיון שכתובה קבל עליו נכסים הללו כלאן ברול וקבל
עליו מונות ואין לה כתובה פטור הוא מכולם אבל הקיימין טעמ'
ויוגלה שאפילו ונתה טוטלת מה שכפניה ויוגלה ודינה של זו כדיון
איננות טוטלת הקיימין כשל ברול ומספרת שאין קיימין . וכשל מלוג
דינה כשאר הנשים לדעת רבינו ז"ל בבבכות . וכן היא טוטלת לדעת
ודעת הגאונים מוססות כתובתה וכבר פי' בפ' אלתנה מונות ומה שכתב
רש"י ז"ל בכאן אינו נכון . והא דאמר רבי מאיר יוניא ולא יחיד עולמו'
המוס קלוקלא כ"ל והוא שמתן לה המוס שאין לך וסת אינו מוניא ואם
לא משני בן לא הייתי מוניא ואם לא אחר בן אין כלא חשש לקלקל' כדמתן
המוניא אשמו המוס אינלית רבי יהודה אומר לא יחיד וחכמים אומרים
יחיד ואוקימנא מאן חכמים ר"מ . וממוס דלא כפליה למתניה והא נמי
לשהיא דמתי' ולדין נמי לא בעיה כפילא כרכנן . והוא שאמר סתם המוס
כך אינו מוניא ואף על פי שלא כפל הא גרש סתם יחיד כדלחורין
המוס נבי אינלות ומניח המוס נדר וממוס סדרע ויש לומר שאפילו
לא שפחה ואלא אחר פלוס יא' לחוש לקלקל' דשמתא המוס אם לא התנה
כלום

לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש ואין עוות ומיקן אלא למיבי בעלה בחטאת
ואשם תלוי . או למתא חמת לבת ולתקן חומס כדמתן בפירוק מדבל כיד
ופייט דמקסינן . אי בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זמנא או
כשאינה עסוקה למה לה דאחרי ר' יורא וכו' . ומתוס ש"מ מתי בעסוקה
בנריכה ומשמינה עסוקה שאינה נריכה ופדוק מאן דמתני הא לא מתני
הא . וא"ת הא ר' יהודה אמר לעיל א"ל הריא תכללא חיימת דבאחרי'
לעיל כלומר ששעת האומה לשמואל שאמר הלכה כר' חנינא בעסוקות
בטהרות ופי' כשמו שאין משמיתו אלא בעסוקה בטהרות ור' יורא מלמס
חיימת לעגמו כלשון אחר . ורש"י ז"ל תירא את זה בע"א . ומדברי
הר"ם ז"ל שהוא מפרש מאן דמתני הא לא מתני הא ליתא לעולם כשאינה
עסוקה בטהרות . ואפ"ה כשאין לה וסת נריכה בדיקה ואמוראי ניבאו
ואליכא דרב יהודה . והא דלא מקסינן דידה חידדיה המוס דלא מפרש
לבו כדריא שפיר באשה שאין לה וסת . ופסק הר"ב ז"ל כמאן דמתני
הלכה כר' חנינא בן אבטיגנוס שכל אשה שאין לה וסת משמית לעולם
בכני עדים א' לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש בין לו בין לה . ודיבט
הגדול ז"ל הגרוד לה בדיקה ג' פעמים עד שפחה מוקפת והחזקה שלא
תראה חמת תשמיש ומסס וליך הרי היא כשאר כל הנשים ואינה
נריכה כלום ועל כן יאמר בספר מלחמות אשפ' דמשמית בכניס היט
א' לו וא' לה ואלה בודקת בו לפני תשמיש ולאחר תשמיש כענין משמית
וכמו שפי' למעלה וכן עומתים כשהורגת לה רחמי בידן תשמיש ג' פעמים
וקיימה בשלא אירע לה כלום ואקסינן מזה ליה לשמואל הלכה כר' חנינא
בן אבטיגנוס אף בעסוקה בטהרות מוקי לה ומשמית בעדים לעולם
ממוס הטהרות והם עומתין חותה בג' פעמים של רחמי להוסיף ומתקנין
אותה כשהחזקה שלא לראות ויכתה מחשבת הדא אמרה רב שמואל חדא
זמנא דרב יהודה גופיה אמרה לעיל ופי' כשאינה עסוקה בטהרות ופי' א'
בעיה תיקון ג' פעמים הא אחר כל לבעלה לא בעיה בדיקה ואפילו פעם
אחד דאחר ר' יורא אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שבדור ואוקי'
בעסוקה בטהרות ומדלא אחר עד שבדוק ג' פעמים לבעלה ש"מ דכל
לבעלה לא בעיה כלום כדדייקין לעיל ומפרקינן לעולם כשאינה עסוקה
ואמוראי ניבאו אליבא דשמואל הא רב יהודה ופא' ר' יורא ואידך דאמר
לעיל לבעלה מותרת קמ"ל דמשפוקה וליך אינה נריכה כלום . וסא
פי' השמועה לרשת רבינו הגדול ז"ל ורואו הוא לסמוך עליו : לא פירות
ולא מונות ולא בלאות . פי' שאינה יכולה לפנות ממנו פירות שאל
דמחילה בטשפת שמה מחילה וביני מפרש בגמרא פרק איזוהו נשך . ולא
מונות שאינו משלם מה סלותה ואכלה . ולא בלאות של ככסי כלא ברול
ודוקא שאין קיימין . ועל הני הוי' דמפרש בגמרא מ"ס תנאי כתובס
ככתובה דמי . וכיון שכתובה קבל עליו נכסים הללו כלאן ברול וקבל
עליו מונות ואין לה כתובה פטור הוא מכולם אבל הקיימין טעמ'
ויוגלה שאפילו ונתה טוטלת מה שכפניה ויוגלה ודינה של זו כדיון
איננות טוטלת הקיימין כשל ברול ומספרת שאין קיימין . וכשל מלוג
דינה כשאר הנשים לדעת רבינו ז"ל בבבכות . וכן היא טוטלת לדעת
ודעת הגאונים מוססות כתובתה וכבר פי' בפ' אלתנה מונות ומה שכתב
רש"י ז"ל בכאן אינו נכון . והא דאמר רבי מאיר יוניא ולא יחיד עולמו'
המוס קלוקלא כ"ל והוא שמתן לה המוס שאין לך וסת אינו מוניא ואם
לא משני בן לא הייתי מוניא ואם לא אחר בן אין כלא חשש לקלקל' כדמתן
המוניא אשמו המוס אינלית רבי יהודה אומר לא יחיד וחכמים אומרים
יחיד ואוקימנא מאן חכמים ר"מ . וממוס דלא כפליה למתניה והא נמי
לשהיא דמתי' ולדין נמי לא בעיה כפילא כרכנן . והוא שאמר סתם המוס
כך אינו מוניא ואף על פי שלא כפל הא גרש סתם יחיד כדלחורין
המוס נבי אינלות ומניח המוס נדר וממוס סדרע ויש לומר שאפילו
לא שפחה ואלא אחר פלוס יא' לחוש לקלקל' דשמתא המוס אם לא התנה
כלום

כדמתן בפירוק מדבל כיד ופייט דמקסינן . אי בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זמנא או כשאינה עסוקה למה לה דאחרי ר' יורא וכו' . ומתוס ש"מ מתי בעסוקה בנריכה ומשמינה עסוקה שאינה נריכה ופדוק מאן דמתני הא לא מתני הא . וא"ת הא ר' יהודה אמר לעיל א"ל הריא תכללא חיימת דבאחרי' לעיל כלומר ששעת האומה לשמואל שאמר הלכה כר' חנינא בעסוקות בטהרות ופי' כשמו שאין משמיתו אלא בעסוקה בטהרות ור' יורא מלמס חיימת לעגמו כלשון אחר . ורש"י ז"ל תירא את זה בע"א . ומדברי הר"ם ז"ל שהוא מפרש מאן דמתני הא לא מתני הא ליתא לעולם כשאינה עסוקה בטהרות . ואפ"ה כשאין לה וסת נריכה בדיקה ואמוראי ניבאו ואליכא דרב יהודה . והא דלא מקסינן דידה חידדיה המוס דלא מפרש לבו כדריא שפיר באשה שאין לה וסת . ופסק הר"ב ז"ל כמאן דמתני הלכה כר' חנינא בן אבטיגנוס שכל אשה שאין לה וסת משמית לעולם בכני עדים א' לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש בין לו בין לה . ודיבט הגדול ז"ל הגרוד לה בדיקה ג' פעמים עד שפחה מוקפת והחזקה שלא תראה חמת תשמיש ומסס וליך הרי היא כשאר כל הנשים ואינה נריכה כלום ועל כן יאמר בספר מלחמות אשפ' דמשמית בכניס היט א' לו וא' לה ואלה בודקת בו לפני תשמיש ולאחר תשמיש כענין משמית וכמו שפי' למעלה וכן עומתים כשהורגת לה רחמי בידן תשמיש ג' פעמים וקיימה בשלא אירע לה כלום ואקסינן מזה ליה לשמואל הלכה כר' חנינא בן אבטיגנוס אף בעסוקה בטהרות מוקי לה ומשמית בעדים לעולם ממוס הטהרות והם עומתין חותה בג' פעמים של רחמי להוסיף ומתקנין אותה כשהחזקה שלא לראות ויכתה מחשבת הדא אמרה רב שמואל חדא זמנא דרב יהודה גופיה אמרה לעיל ופי' כשאינה עסוקה בטהרות ופי' א' בעיה תיקון ג' פעמים הא אחר כל לבעלה לא בעיה בדיקה ואפילו פעם אחד דאחר ר' יורא אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שבדור ואוקי' בעסוקה בטהרות ומדלא אחר עד שבדוק ג' פעמים לבעלה ש"מ דכל לבעלה לא בעיה כלום כדדייקין לעיל ומפרקינן לעולם כשאינה עסוקה ואמוראי ניבאו אליבא דשמואל הא רב יהודה ופא' ר' יורא ואידך דאמר לעיל לבעלה מותרת קמ"ל דמשפוקה וליך אינה נריכה כלום . וסא פי' השמועה לרשת רבינו הגדול ז"ל ורואו הוא לסמוך עליו : לא פירות ולא מונות ולא בלאות . פי' שאינה יכולה לפנות ממנו פירות שאל דמחילה בטשפת שמה מחילה וביני מפרש בגמרא פרק איזוהו נשך . ולא מונות שאינו משלם מה סלותה ואכלה . ולא בלאות של ככסי כלא ברול ודוקא שאין קיימין . ועל הני הוי' דמפרש בגמרא מ"ס תנאי כתובס ככתובה דמי . וכיון שכתובה קבל עליו נכסים הללו כלאן ברול וקבל עליו מונות ואין לה כתובה פטור הוא מכולם אבל הקיימין טעמ' ויוגלה שאפילו ונתה טוטלת מה שכפניה ויוגלה ודינה של זו כדיון איננות טוטלת הקיימין כשל ברול ומספרת שאין קיימין . וכשל מלוג דינה כשאר הנשים לדעת רבינו ז"ל בבבכות . וכן היא טוטלת לדעת ודעת הגאונים מוססות כתובתה וכבר פי' בפ' אלתנה מונות ומה שכתב רש"י ז"ל בכאן אינו נכון . והא דאמר רבי מאיר יוניא ולא יחיד עולמו' המוס קלוקלא כ"ל והוא שמתן לה המוס שאין לך וסת אינו מוניא ואם לא משני בן לא הייתי מוניא ואם לא אחר בן אין כלא חשש לקלקל' כדמתן המוניא אשמו המוס אינלית רבי יהודה אומר לא יחיד וחכמים אומרים יחיד ואוקימנא מאן חכמים ר"מ . וממוס דלא כפליה למתניה והא נמי לשהיא דמתי' ולדין נמי לא בעיה כפילא כרכנן . והוא שאמר סתם המוס כך אינו מוניא ואף על פי שלא כפל הא גרש סתם יחיד כדלחורין המוס נבי אינלות ומניח המוס נדר וממוס סדרע ויש לומר שאפילו לא שפחה ואלא אחר פלוס יא' לחוש לקלקל' דשמתא המוס אם לא התנה כלום

פרק כל היר

בלוסי י"ל עולה היה דונה לגרם שכמה אנשים כשזמים לאיילנות וע"י
שיש בסם נחת דוח וזהו מקיימין אותם וכך אמרו שם בירושלמי אבל זו
שאלורה היא לשמש כלל בידוע שאין בעלה מנרשה אלא מחמת פיסול

סליק פרק שמאי

פרק כל היר

בעד הכדוק לה וטחמו ביריכה ולמחר מלאת עליו דם נרטיקן כבולתי
נוסחי וכן מנינו בס"ר ופירושו שמתחת עליו על העד לייבא לחיטלי
אלא דילמא דם בירך הוא . ואי היה בירך נמי כסם הוא וטעם זכיון
דליכא ספיקא דירך גופיה ועוד דלא שכיח קרוב הוא יותר לתלות בעד
לסומחת נדה ולא בירך הילכך בין שנמנח נמי על הירך בין שלא נמנח
אלא על העד טמאה נדה ורש"י ז"ל גורם ומנח עליה דם ויטרם על ריב"כ
של אשה ואין דבריו מחוורים שאם היה העד נמנח ואין עליו כלום בראה
ודאי שם יבש על ירכה היה ואין לטמא אותה נדה ואם דוקא כשנמנח
אף על העד למה לי מליאת הירך וכו' מפני שהוטח ממנה דם נקל ויש
לעמידה בשאבד עדה . וי"ל לעולם כשנמנח אף על העד וכשלא נמנח
על הירך כלום פשיטא בעד הוא שאלמלא על הירך היה לא נתקנה לגמרי
ממנה אלא אפילו נמנח על הירך נמי טמאה נדה כיון שנמנח אף בעד .
ולדברי הכל אף כזה נריכה כגרים ועוד שאלמלא כן חוששין שמה דם
לחטאת ואם הקשו למעלה וליחוס דילמא מחבולת הוא . ומיהו כיון
דליכא שיעורא דנפיקא ליה מחשש מחבולת טמאה נדה ואפילו לר' חייא
ואם היה משוך טמא ככל שהוא דלא גרע מהניחיתו חמת הכר . וכן בפירק
הרואה כסם חליבא דהלכתא וזה דעת הראב"ד ז"ל . ולפי גרסת ר"ח
ז"ל כמו שנמנח על העד ולא על הירך כלום שאם מחבולת כרעפה
שם בתחלה על הירך נמי היה נמנח ומשהוטח העד על הירך מקום דחוק
הוא אלא מחבולת אלא מקטח היה דם וככלב בעד ולפיכך לא הוטח ממנו
על הירך כלום . וכן בראה מלישנא דנח' דקא תקשה ל' חייא בסמוך
אף אמה עשיתו כסם אלאהוין לך נריכה שיעור כסם וטמאה נדה אלא
זו לדברי רבי : ברקא בעד שאינו כדוק לה פירש כחוספות פגון
שהזמינה פקולין או למר קיי ולבנים אלא שלא חזרה וראתה בין סמוך
לבידקה אם יש עליהם טיפי דמים מן מחבולת או משאר דברים הא'
בנגד שאינו כדוק כלל לא אחר' טמאה נדה אטו לקחה בגד מן האשפי'
וקנחה בו מי טמאה רבי נדה ואי אומר כיון שהלריכוהו כגרים ועוד הר'
דינו כסדיו וחלוך וכל שלא היה כדוק כלל אפילו לדברי טוורה לגמרי
אפילו לקחתו מן השוק סתם טוורה לבעלה . והראב"ד ז"ל פויר
דבעד אפילו אינו כדוק כלל טמאה דלא דמי לחלוך דכיון שבדקה מן המס'
גרשים לדבר דרוך דמים מזויין בו :

ע"ב הא

תמן כדי שטרד מן המטה ותדית את פניה ליטנא
מעליא הוא ומאי פניה שלמטה ומאי הדחה בדקה
כלומר כדי שטרד מן המטה ומדדוק וכו' מוכחא שמתחת ויבינו דאשפי'
מדתיא כדי שמוטיי ידה מתחת הכר או לתחת הכסם וטעם על ומדדוק
בו דלמלא שיעור אשם תלוי אינו אלא שתק העד ומדדוק דקס' דסתמא
כשאר עד בידה אלא מתחת הכר או תחת הכסם ופריק רב סהודא דה' ק'
אינו אחר זמן וכו' רש"י ז"ל דחסורי מחסרה וה' ק' ול' אלא רב סהודא
פרושי מפרש לה למתניתין הכי תמן נמנח על שלה לאחר זמן טמאים זון
הספק ופטרין מן הקרנן ולא פי' שיעור אחר זמן מה היה . ופיר תני
אינו אחר של שיעור זה שאינן טמאין מן הספק כדי שטרד מן המטה
ומדדוק שזהו אחר כך שמתמאה מעת לעת וזויה ממתאה את בוועלה
והאי דפריש תנא היא שיעורא לא ללמד על דין גמרו שרי כל מעת לעת
כך הוא כדון בין לרבנן בין לר' עקיבא אלא כך אמר אם ירדה מן המטה
ובדקה אין בוועלה טמא שזהו אחר זמן הא כל זמן שלא שפת' כשיעור הזה
אלא בדקה עלמה על המטה טמאין מספק כזו זק' ולמד על זה . אבל
לדברי רש"י ז"ל שאומר חסורי מחסרה וה' ק' כהדיו אינו אחר זמן כלל
שמוטיי ידה וטעם על ומדדוק לא היה תו למיתיני כדי שטרד מן המטה
ואשפר למרן לן שכל לפרש שלא תעלה על דעת שבדיקא ראשונה שלאחר
זמן ראשונה כשירדה מן המט' היא לפיכך פירש שתיקין ואמר שאלו ירדה
אחר אחר הוא וכו' לדבריניו דמחזור טפי לומר שפי' אחר אחר ללמד
על אחר הזמן הראשון ושלא ליתן בו מקום לטעות וכרייתא נמי דייקא
כידון דתינא איזוהו אחר זמן דבר זה שאל' ר' אליעזר בר דבוק לפני חכמי'
באושא שמה כר"ע אחס' אומרים שמתמאה את בוועלה מעת לעת קרב'
ולפיכך

דף ע"א נשים דלאו כנות הרגשה נכחה משוכחת . ק"ל
ולר"ת ז"ל למה ליה האי טעמא טיפוק לי
מסוס דלא מופקד אפריה ורביה ושמעתי שהיה מפרש דלאו כנות הרגשה
כינהו שאינו כדון הרגשה כלל לומר שאינן מרגישות ולא מנות . וכן פי'
זו שטינו בכרייתא פלוגתא כמיס' ממוך חייבות לשמש דלא מותרות
כל הנשים מותרות כן . ואין פי' כיון ככאן דכנות הרגשה לאו כדון
הרגשה משמע . ואפשר לפרש דמשום משוכחת קאמר שאלו היו כנות
המרכה לבדוק יותר מדאי מושבח לפי שהיא משוכחת ואין שבה בהשפת'
אפילו לגשים ועוד דהא תביאה עלמה לידי הרהור וחלו היתה בת הרגשה
בת כדון היא כדלקמן ולפיכך הוכרכו בגמ' לפרש דלאו כנות הרגשה
כינהו . אבל כל עיקר דין דינו על הרב ז"ל בראה לי ששע"פ שאינן
מנות על פריה ורביה ורשאי מן התורה לבטל איסור הוא בהשפתה .
ואש"פ שהאמה מותרת לנקוד את עגמה מה שאין כן באים ואש"פ שקיים
מנות פריה ורביה הסם תלוה אחריו היא שכלשוו על הסירוס ואפילו
מסוס אחר מסוס חייב אבל כשהשמה כל בשר כתיב : **דא דאשפי'**
בכולה שמעפין מדר' א דאמר כל האוחז באמה וכו' י"ל דהכי אשפינן
וע"כ לא פליגי רבנן דאמרו לו עליה דר' א' אלא בדליכא עשר מימוח ולא
מקום גבוה ומשום חשש פסול המשפחות אבל במקום אחר מודו ליה .
הילכך גבי מרואה"ל לומר שפילסו ואש"פ שמפסיד זכין כדבר יהודה
שיטה וירד חוק לכנסתו וישמין ו"ל דא"ל לאו פלוגתא היא לא בשאלין
לפרש לכן היו . וכן נמו משמע בתם ברכו' פ' ביבד מברכין :

ע"ב הא

שהוא מודה בעלמו כנדיו של רבותיו אלא שב"ד
מזויין לכדומו ועד שדברו אינו מנודה ורביה לדבר דקאמרין הקורא
לחבירו עבד שהיא כנדיו ואמר' עליה בקדושתו כאומר לו עבד אתה הוא
שמותי שמתניתין ליה דתינא הקורא לחבירו עבד היא כנדיו :
דף ע"א נשים דתינא רוכבי גמלים כולן רשעים . וכשלי
מש קדושתין אמרינן הגמלים כולן כשרים האם
במילי דעלמ' ולכן לשמים הכא רשעים וכו' וליסט' :
ושעטת משום חמוס זה הסם גמלים שמתחיים אחריהם והא דמדבר
הכא הסענין ואש"פ דלינתכו בדרכיה לומר שהם כשרים ומדקי' גמורים
בכל דבר חמוס וכשאר דברים ולאב אחריו נקט להו וכן פי' החמרים
יש מהן לדיקים ויש מהן רשעים ונאב אחריו נקט להו וכן פי' החמרים
מק' ואלי בשאר דברים רובן רשעים וליסט' : **ולירוש' דילמא**
דס מחבולת הוא . פי' רש"י ז"ל דעל עד שלו פרוך ומיהו ה"ג קשיא
לעד שלה ולפיכך הקשו מקום המפרשים א"כ אין לך אשה שמתמאה
בנדה כבדיקה . וי"ל בעלמא ודאי לא חיישנן משום דלא שכיח אבל
מתוך שבדקה מיד לפני תשמיש ומלאה טוור יש לספק ולא מחזור . וי"ל
שלא כשעת בעילה ממנו ודאי אותו מקום כדוק הוא אלא מחבולת שהוא
סמוך מלכנסו ואם נכנסה ממה היא ואין דמה יולא ממנה אבל כאן יש
לחוס שמה כשע' בעילה דחקק ונכנסה והשמש הרגה ושקד דחוק עד עקבו
א"כ שמה על השמש היתה מחבולת ועמו נכנסה ופריק דחוק הוא ואין
מחבולת שכל השמש נכנסת עמו וכ"ש בפני עלמה ובחוספות אמרו דעל
עד שלו דוקא פרוך משום כדיון שבדקה היא כשיעור ומה ומלאה טוור
והוא מלא יש לחוס למחבולת שאם היה דם נדה בשלו . היה נמנח בשלה
נמי . אבל בשלה כבדיקה דעדים לא חיישנן למחבולת דרוך דמים מזויין
כנשים ואין קניוח בעד נמי ממשך מחבולת והורגה ובמעורה דשמש אין
לחלוטה כיון שלא נמנח על שלה . אבל עדיין אנו תמה על עד שלו דלא
יפכו ליה רבנן שיעורא אלא אש"פ שיהא אחר בעילה אחר שבעל שהרי
קטח טמאין ואמאי ליחוס שמה מחבול' הוא שפאה עליה זמן מרובה קודם
אינו אלא ככחה בעלמא ויש לדחוק ולומר שכל קודם קנחו בין שעדיין
שכתה ודע למה אין המחבול' בזה עליו ואין לחוס שמה כרעפה על הסדיו
וממנו נתקנה בו שם מחבול' מועט הוא ואינו מתקנה מן הסדיו אלא
ככלת הוא בו מהכ"ש שא"ל לו להקנה במקום ששוכחת עליו לזה בדקה